

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

13 Vtrùm Prælati possit omnia vota Religiosorum sibi subditorum irritare.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

DUBITATIO XII.

Quorum vota possint irrita reddi, & quale peccatum irritatio absque causa.

69 **R**espondeo, Generatim omnia illorum vota irritari posse, qui alteri vel perfectè & in omnibus, vel saltem quoad materiam, quam vouerunt, subiecti sunt. Ratio est, quia horum vota pendent à consensu alterius: ac proinde tacitam quamdam conditionem, vel ex natura rei, vel ex Iuris dispositione includunt, nempe hanc, *Nisi Superior, vel ille cuius interest, contradixerit.* quare si ille intelligens votum, repugnauerit, cessabit obligatio.

Vnde sequitur, ad irritationem non requiri causam, sed sufficere irritantis voluntatem, vt docent communiter DD. quia executio pendet ab eius consensu.

An sit peccatum.

Vtrum autem peccet qui sine causa irritum fecerit, non ita constat. Certum videtur, non peccare mortiferè. Imò per se non videtur vllum peccatum; quia totum votum in ipsius arbitrium collatum est; nec vlla lege cogitur illud approbare. Denique suo Iure vitur, siue prober siue improbet. Ita docet Paludanus in 4. d. 38. quæst. 4. art. 2. Siluester, *Votum.* 4. quæst. 2. Angelus, *Votum.* 2. num. 10.

70 Dices, Irritare votum alterius sine causa, saltem est actus otiosus, quia caret sine honesto: ergo est peccatum saltem veniale. Confirmatur Numer. c. 3. v. 16. vbi dicitur, *Sin autem contradixerit, postquam rescivit, portabit ipse iniquitatem eius.*

Responderi potest, Non esse propriè opus otiosum; quia non caret sine honesto, eo tempore, quo tenetur illum habere. Ad Confr. dicitur, Ibi agi de marito, qui sciens votum vxoris, diu dissimulauit, & postea contradixit; cum tamen statim id facere debuisset. *Hic portabit iniquitatem vxoris,* quia voti violatio materialis non imputabitur vxori, sed marito, qui pro illa punietur; vel quia impediuit voti validi executionem, vel quia votum in irritum reuocauit quando id ei minime licuit; etsi valida voti irritatio fuerit. Crediderim tamen, non excusari à peccato veniali, si absque vlla causa solo arbitratu suo votum subditi in irritum reuocet. quia sine causa bonum opus alterum impedire velle, vituperabile est & malum. cum enim alia causa non subest, videtur ex displicentia operis fieri quòd obligationem ad illud elidat.

71 Non reuocatur.

Porro votum semel in irritum reuocatum, numquam reuiuiscit, etiamsi Superior facultatem tribuat exequendi, & suam irritationem retractet: quia obligatio per veram irritationem non suspenditur, sed extinguitur. Secus est, quando non est vera irritatio, sed dumtaxat suspensio executionis, vt fit in votis Nouitiorum, & in votis coniugis emissis ante contractum matrimonium. Ea enim vota non possunt irritari, sed solum suspendi: quia emissæ sunt ante subiectionem, cum persona adhuc esset sui iuris. tunc enim cum nec voluntas persona vouentis, nec materia esset alteri subiecta, contracta est obligatio absolute & independentè à consensu alterius; & ita non potest ab eo irritari. Secus verò in iis quæ emittuntur quando vel voluntas persona, vel materia est perfectè subiecta alteri. quia tunc non potest obligatio con-

trahi per actum vouendi, nisi sub tacita conditione consensus alterius; vt infra magis constabit.

Petes, Quomodo scietur, si irritatio an suspensio dumtaxat? Qui enim potest irritare, potest etiam suspendere.

Respondeo, Id ex ipsis verbis colligendum esse. Si enim is qui potestatem irritandi habet, dicat se irritare vel dissoluere votum alterius, vel nolle vt voto obstrictus sit, non est dubium, quin sit vera irritatio. Similiter si ille sciens votum, dicat, *Nolo id facias.* quia cum non restringat ad tempus, absolute denegat executionem: vnde videtur simul tollere obligationem. Si autem non sit conscius voti, etsi deneger executionem operis, non ideò censetur irritare; quia voluntas non fertur in incognitum; imò nec suspendere ob eandem causam. si enim sciret votum, fortè non prohiberet executionem. itaque teneris ei aperire vt prober, vel irritet, vel suspendat, prout ei visum fuerit. In dubio, censenda potius est suspensio quam irritatio: quia votum est veluti in possessione obligandi; vnde pro voto interpretatio facienda. Porò quod ad irritationem attinet, difficultas est de tribus votorum generibus: Religiosorum, Impuberum, & Coniugum. de quibus sint tres dubitationes sequentes.

DUBITATIO XIII.

Vtrum Prelatus possit omnia vota Religiosorum sibi subditorum irritare.

73 **S**uppono, Religiosos valide & meritorie posse multa vouere; nempe ea, quæ regulæ vel Superioris præcepto non repugnant: quia vouere, per se est opus consilij, & alias non est Religiosis prohibitum. Vnde obligantur etiam antequam Superior consentiat, aut resciscat, vt rectè Palud. in 4. d. 38. qu. 4. art. 2. Siluest. *Votum* 3. q. 3. Caiet. qu. 88. art. 8. Sotus lib. 7. de Iustitia, qu. 3. art. 1. Nauar. cap. 12. n. 67. & alij passim.

Dices, Cap. 2. Monacho, 20. quæst. 4. dicitur; *Monacho non licet vota vouere sine consensu Abbatis sui; si autem vouerit, frangendum erit.* Confirm. Quia Monachus non habet propriam voluntatem, sed eam transtulit in Abbatem. Ob hoc argumentum Richardus distin. 38. circa quartum principale qu. 1. Maior eadem distinc. qu. 4. & Angelus *Votum*, 2. §. 3. putant Monachum non posse vouere sine Abbatis consensu, & ante illius consensum votum non habere vim. Sed quod diximus est verius.

Vnde Respondeo, Canonem illum esse dubiæ auctoritatis: non enim est alicuius Pontificis aut Concilij: neque est S. Basilij Magni; (etsi Gratianus id insinuet) quia in toto Baltho non est nomen Abbatis. Dici tamen potest cum Glossa, cap. illud intelligendum de voto abstinentiæ, quo scandalizantur ceteri. Ad confirmationem: Monachus non ita transtulit suam voluntatem in Superiorem, quin in multis, quæ Superior non vituit, sui sit arbitrij.

Aduerte tamen, si vouisti aliquid regulæ repugnans, (vt orare ea hora in templo, qua debes esse in cubiculo) non posse te votum exequi antequam Superior consentiat, & in regula dispenses. Vnde teneris tale votum Superiori indicare: ad hoc enim censuris te tacite obligasse; alioquin frustra factum

Si regula repugnet.

Si materia
mutetur.

factum esset. quod si illud ita voueris, ut clam Superiori intenderis exequi, est irritum; quia materia prohibita. Si autem vouisti aliquid, quod initio non erat prohibitum, postea tamen prohibetur; non potes exequi eo tempore quo durat prohibitio: cessante tamen prohibitione, rursus teneris, & voti obligatio reuiuiscit, quia non fuit irritatum à Superiore; (cum ignarus voti, id non intenderit) sed solum consopitum ob mutationem materiae.

74
Caietan.

His positis, sunt duae sententiae DD. Prior est Caietan. art. 8. omnia vota Religiosorum à Prælato irritari posse, præter ea quae sunt de rebus necessariis; ut sunt illa quibus vouetur euitatio alicuius peccati venialis vel mortiferi contra præceptum Dei; ut non mentiri, non peierare: & præter votum transendi ad Religionem arctiorem. Quod autem hæc irritare nequeat, causa est, quia materia nullo modo est ei subiecta. neque enim potest præcipere contrarium, aut materiam reddere illicitam, neque potest aliquid imperare, quod executionem materiae impediatur. Hæc sententia est valde probabilis.

75
Omnia posse
in irritum
renouari, &c.

Alter est, Omnia absolute irritari posse à Prælato præter votum Religionis arctioris. Ita Angelus Votum, 2. num. 3. Siluest. Votum, 4. q. 2. Sotus supra. Nauar. nu. 65. & alij, estque ferè communis. Hæc sententia videtur verior, & colligitur ex D. Thoma art. 8. ad 3. vbi docet, *Nullum votum Religiosi esse firmum nisi de consensu Prælati*; et si Caietanus id solum intelligat de voto, quod fit de opere consilij, non præcepti. Probat, Quia voluntas Religiosorum debet esse perfecte subiecta & dependens à voluntate Superioris, in omnibus quae ad vitæ directionem pertinent: ergo etiam in nouis obligationibus suscipiendis. Sed hæc ratio non videtur firma; ex ea enim sequeretur, Superiorem posse præcipere vel prohibere actus merè internos, quod tamen communiter negatur. Vnde non puto id valide posse probari ex natura rei, siue professionis, siue status Religiosi; (nihil enim horum tantam subiectionem vel dependentiam voluntatis postulat) sed causa referenda est in dispositionem Iuris. sicut enim ex dispositione Iuris in omnibus votis imuberum est tacita conditio; *Si parens vel tutor non contradixerit*: ita in omnibus votis Religiosorum ex eiusdem Iuris dispositione videtur inesse hæc tacita conditio, *Nisi Prælati contradixerit*, ut docet D. Thomas q. 88. ar. 8. ad 4. Habet enim Ecclesia potestatem ita statuendi in votis & iuramentis, quando iusta causa subest: sicut potestas ciuiliis potest præscribere formulas in contractibus, & apponere conditiones, quae semper intelligi censentur, etiam si à contrahentibus additæ vel cogitæ non fuerint. Subest autem hic iusta causa: quia ut melius Religiosi in via spirituali à suis Prælati dirigantur, expedit ut in omnibus à directione ipsorum pendeant; nec possint se nouis obligationibus etiam circa materiam præceptam implicare, quin Prælati possint eas tollere. Simili modo, quia expediebat, eos qui nondum annos pubertatis impieuerunt, in omnibus dirigi à parentibus, vel iis qui ipsis loco parentum sunt, (eo quod sæpè iudicium illius ætatis non sit satis maturum) statuit ut omnia illorum vota & iuramenta promissa haberent tacitam conditionem, *Si parens non contradixerit*, ut infra hoc capite num. 78. & cap. 42. num. 61. dicitur.

Sed vnde constat, Ecclesiam ita de votis Religiosorum statuisse?

Respondeo, Id colligi ex usu ipso, & praxi recepta in Religionibus; quæ non potest aliunde quam ex Ecclesiae concessu prouenire.

Excipitur tamen votum arctioris Religionis; *Votum arctioris Religionis.* quia Iura concedunt hunc transitum, etiam invito Superiore; ac proinde non intendunt tale votum in illius arbitrio constituere. Absurdum enim videtur, ut illud votum in arbitrio Superioris ponatur, per quod extra illius potestatem est constituendus. Confir. Quia neque ratione materiae subest hoc votum arbitrio Prælati, ut constat; neque ratione personæ, quia persona per executionem voti definit esse subdita, & non amplius ad Prælatum pertinere.

Petes Primò, Virum postquam Prælati consentit in votum, possit illud irritum reddere. Richard. distinct. 38. circa 4. princip. qu. 3. & quidam recentiores negant. Ratio ipsorum est, Primò, quia postquam Prælati consentit, non amplius votum est pendens, sed transit in absolutum: tacita enim conditio, quæ inerat voto, est impleta. ergo Prælati nihil amplius habet, quod circa illud agat. Secundò, Si subditus ex consensu Prælati aliquid homini promittat, non potest reuocari: ergo neque si Deo. Iuxta hanc sententiam dicendum est, votum Prælati vetante & impediante solum suspendi, donec impedimentum istud tollatur: quo sublato, vouentem teneri in futurum, si votum ad illud tempus se extendebat.

Contraria tamen sententia videtur communior & probabilior; quamuis si absque iusta causa id faciat, peccet. Tenet Panormit. in cap. Charissimus. num. 4. de conuersione coniugatorum. Siluest. Votum, 4. qu. 2. Caietan. artic. 8. Nauarrus num. 61. Sotus lib. 7. qu. 3. artic. 1. Fumus v. Votum, nu. 12. & alij. Probat, Primò, ex D. Augustino qu. 59. in Numeros, vbi aperte docet, uxorem non teneri amplius voto, si vir contradixerit, etiam si concesserat ante illud impleri. Loquitur autem D. Augustinus de votis iuniorum, & similibus, in quibus vir est caput mulieris. idem ergo dicendum de omnibus Superioribus. Secundò, Quia Superior. per consensum priorem non definit esse Superior, nec censetur amississe illud, quod habet in subditum, quoad illam actionem. si ergo Superior illam vetet, inferior tenetur obedire. Tertio, Si sit iusta causa, Superior potest irritare: atqui non est inferioris, discutere an talis causa subest; ergo quodcumque Superior irritauerit, potest inferior se absolute censere liberum. Quarto, Successor potest irritare votum Religiosi, in quod Prælati decessor consenserat, ut ipsi fatentur: ergo idem poterat ipse decessor, dum adhuc præset: non enim minus pendebat à priore Prælato, quam à posteriore, nec minor est potestas prioris quam posterioris.

Nec refert, Etiam si Superior, quando consentit in votum, dixerit se ea in re cedere iure suo, se iure.

eximere subditum ea in re à sua iurisdictione; quia inefficax est ea cessio & exemptio, si alter manet verè subditus. vnde tenetur obedire si contrarium imperet. Et si enim Superior mediatas possit subditum à potestate Superioris immediati partim eximere, & partim illi subicere: non tamen id potest respectu potestatis suæ, quia potestatem suam non habet à se, sed ab alio; nec facultatis eius

eius

eius est aut arbitrij, illam partiri, minuere vel augere. Si tamen subditus in ea actione efficeretur sui iuris, & omnino independens à Superiore, tunc Superior non possit validè irritare.

Similiter non refert, etiam si votum collatum sit in tempus quo amplius non erit subditus; quia nihilominus manet subiectus quoad personam; nec per executionem voti est eximendus. Vnde DD. hunc casum non excipiunt, sed generatim loquuntur.

Peccabit mortiferè.

Peccabit tamen Superior mortiferè, si absque iusta causa votum in quod consenserat irritet; vt rectè docet Caietanus ar. 8. dub. 3. & Panormis. in cap. Charissimus. 11. num. 4. de conuers. coniugat. & alij. Idem docet D. Augustinus supra ex illis verbis Numer. 30. *Porcabit ipse iniquitatem eius*, id est, viro imputabitur violatio voti, non mulieri. Ratio est, Quia etsi materia sit viro subiecta, & in eius potestate, tamen ex eius consensu est Deo obstricta. ipse autem impedit ne Deo offeratur. Itaque si materia fit talis, vt violatio voti sit mortifera; irritatio quoque absque causa, mortifera erit. Huius tamen successores qui in votum non consensit, non videtur peccare tale votum irritando: quia cum non consenserit in illud, non est cur obligetur non irritare, sicut enim iuramentum & votum prioris Superioris, quo promissit non renouare facultatem inferiori a se concessam, non obstringit successorem; ita nec consensus in votum inferioris, quia hæc obligatio personalis, nec transit in successorem. Confirm. cap. Noluit. 33. q. 5. ex D. August. qu. 59. super Numeros. vbi D. August. aperte inlinuat, maritum posse elidere votum quod vxor in puellari ætate cum consensu patris emiserat; & DD. ibi notant id posse absque peccato.

An successor peccat.

Dices, ibi agi de suspensione, non autem de irritatione. Sed si potest suspendere, cur non & irritare; quando votum tale est vt à successore irritari possit: non enim in illud consensit; si enim consensisset, ne quidem suspendere posset absque iusta causa; sicut nec parens, qui consensit, suspendere potest. Sicut ergo prior Superior, quia consensit, absque causa iusta nec irritare potest nec suspendere; ita successor, quia non consensit, vtrumque poterit pro suo arbitrio.

77
Ad rationes.

Ad primam rationem pro sententia Richardi: Non ita fit illud votum absolutum, vt à nulla amplius conditione dependeat; alioquin non posset irritari à Prælo successore. Itaque manet in illo hæc tacita conditio, Nisi aliquando Superior contradixerit: idque merito, quia non decet vt sit litigium inter subditum & Superiorem in iis, in quibus aliàs ille Superior est.

Ad secundam, neganda consequentia: promissio enim homini facta ex consensu Superioris, validè renouari à Superiore non potest; vt rectè docet Sancius lib. 9. de matrim. disput. 4. contra Arragon. 2. 2. qu. 88. ar. 3. Ratio est, Quia in regendo subdito non sustinet locum illius hominis, vt quasi vice illius ius illi acquisitum possit remittere: regit tamen illum loco Dei, & ita potest tollere obligationem, quam ille sibi erga Deum imposuerat. Non tamè potest subditus repugnante Superiore exequi quod homini sic promissit, quia traditio rei & executio à Superioris nutu adhuc pendet.

78

Petes Secundò, quando Superior censetur consentire in votum subditi. Resp. Non sufficere

taciturnitatem & dissimulationem, quamuis sciat votum, nam potest id facere vt videat successum, vel vt maturius deliberet: & nihil est quod illum vrgeat statim consentire vel dissentire. Imò etiam cum expressè petitur consensus vouendi, sæpè differt responsum. Pari modo non sufficit vt faciat subdito potestatem operis, si votum ignorat, quia etsi consentiat vt aliquod opus facias; non idèò consentit vt nouam tibi obligationem ad illud faciendum imponas. Si voti est conscius, & consentit in opus, præsumitur consentire in obligationem voti: quia idèò videtur consentire vt votum impleas. si non intenderet per hoc approbare votum, non confirmaretur. Sufficit etiam consensus Superioris in votum, etiam si subdito non innotuerit, quia non requiritur acceptatio subditi, sicut in promissione, donatione, & contractibus, siue enim subditus acceptet illum consensum, siue repudiet, si Superiori placet votum, verè ratificatur. Imò sufficit ad hoc consensus internus, vt rectè docet Sancius lib. 9. de matrim. disput. 40. Ratio est, Quia iste consensus primariò non respicit subditum, sed Deum, cui ius acquiritur, sicut si meus subditus tibi aliquid promittat sub meo beneplacito, & ego tibi clam inueni mihi placere, ille obligabitur; nec potero renouare. Econtrariò si Superior fidei consentiat, exterius concedens, & interius contradicens, non ratificabitur; sed postea liberè poterit irritare.

Petes Tertio, Vtrum sicut votis Religiosorum iure inest tacita conditio, Nisi Superior repugnauerit, ita possit quis statuere vt suis votis similis conditio in sit respectu confessarij.

Quando censetur consentire.

79
An in prioribus talis conditio.

Respondeo, Quadam ratione id fieri posse; vt si quis ad vouendum procliuor, protestetur coram Deo se nullum votum velle absolute esse firmum, nisi confessarius illud approbauerit. Quod confirmatur, Quia potest quis ita statuere de promissionibus faciendis homini, præsertim si hanc suam ordinationem explicet illi, cui promissio facienda est; ergo etiam de promissionibus faciendis Deo. Itaque tale votum poterit à confessario irritari nisi vouens renuntiauerit illi conditioni, seu nisi à priore mente recesserit: quod non censetur fecisse, nisi expressè intenderit; vel nisi ita affectus sit dum vouet, vt etiam si recordaretur illius conditionis, noller eam in hoc voto locum habere; imò illam ex vi illius affectus excluderet. quibus euentis votum censetur absolutum, nec confessarius poterit irritum reddere.

Addo, Neminem posse vllò proposito vel protestatione votis futuris eam conditionem apponere, quin postea, si velit, possit eam renouare, & absoluta vota facere; nisi fortè se alteri quoad materiam voti antea per obedientiam subiecerit, ita vt ea in re non amplius sit sui iuris; quia quamdiu manet sui iuris, potest prius propositum mutare, & absolute absque vlla ad alterum dependentia obstringere.

Petes Quarto, Vtrum vota Nouitiorum possint à Prælo irritari. Respondeo, Non posse irritari; siue emissa sint ante ingressum, siue in ipso Nouitiatu. Ratio est, Quia nec ratione imperij in voluntatem personæ, nec ratione materiæ sunt illi subiecta, cum Nouitij adhuc sint sui iuris. Quòd si, cum vota fecerunt, suberant parentibus vel curatoribus, qui ea potuissent irrita reddere, poterit etiam Prælatus, qui in potestatem parentum &

80
Vota Nouitiorum.

caratorum ad regendam illorum voluntatem succedit; vt infra dubit. 15. dicitur. Possunt tamen vota illorum, cum irritari nequeunt, à Prælo suspendi; quia subest iusta causa differendi executionem, cum satis grauentur exercitiis probationis. quod intellige quando executio voti est impedimento probationi; alias non possunt, vt docet Siluest. *Votum*, 4. qu. 7. ex Paludano. Vnde vota realia non possunt à Prælo suspendi: possent tamen huiusmodi vota commutari in onera Religionis à Prælo vel Confessario, & vt quibusdam videtur, etiam ab ipso Nouitio; quia est commutatio in id quod aperte melius est. Hoc tamen casu tenebitur ex voto ad ea opera, in quæ commutatio facta fuerit.

Potest nihilominus Prælus in votis Nouitiorum dispensare; quia in illos habet iurisdictionem quasi episcopalem: non enim decet vt in difficultatibus, quæ Nouitiis in probatione occurrunt, adeatur Episcopus. ita Sancius lib. 9. disput. 39. Imò potest Prælus dispensare cum Nouitio vt promoueat ad sacros Ordines, vt docet Siluest. v. *Dispensatio*, num. 20. Et Angelus eodem, num. 8. & aperte constat cap. *Monachus*, d. 77. Vnde colligit Sancius, posse cum Nouitiis dispensare in iis, in quibus cum professis. Imò potest cognoscere & iudicare eorum crimina etiam grauia, vt homicidia, adulteria eorum Nouitiatu perpetrata, vt docet Azorius libro 12. cap. 2. q. 11. ex Nauarro. quia fauore Religionis exempti sunt à ciuilibus magistratibus. Potest etiam Episcopus in votis Nouitiorum dispensare, sicut in votis secularium; quia nondum ab eius iurisdictione planè exempti.

Quando votum fuit diuinitaxat suspensum, reuincit obligatio, si contingat illum egredi ante professionem. Si professionem fecerit, omnia ex dispositione iuris commutantur in votum professionis, vt infra num. 106. dicitur.

Ex dictis responderi potest ad dubium illud, Vtrum Summus Pontifex omnia vota laicorum irritare possit. Videtur posse, quia est omnium Superior; ac proinde eius auctoritas vbique videtur excepta.

Sed hæc sententia non est probabilis. vnde contrariam tradit D. Thomas q. 88. ar. 2. ad 2. & Caietan. *ibid.* dub. 2. circa resp. ad 2. & alij passim. Probatur, Quia neque ratione materia omnia vota sunt illi subiecta; neque ratione subiectionis persona. Non ratione materia; quia non omnia negotia priuata & publica singulorum, nec omnia bona opera, siue præcepti sint siue consilij, ab ipso arbitrio pendent, sed ea tantum, quæ totam Ecclesiam spectant. Vnde non potest impedire ne laicus ieiunet, ne peregrinetur, oret, humi cubet, elemosynam largiatur, &c. Non ratione subiectionis persona; quia non ita sunt illi subiecti vt habeat dominium in eorum voluntatem, possitque in omnibus illam regere, sicut Prælus regularis regit voluntatem suorum subditorum. alioquin laici non minùs essent subiecti Pontifici in regimine vitæ, quam religiosi suis Prælati: & pro suo arbitrio possent, etiam sine causa, vota Religionis & castitatis in irritum reuocare. Itaque in votis illorum non inest illa tacita conditio, quæ eius consensum respiciat. Idem dicendum de votis Clericorum secularium: nisi materia voti ab ipso arbitrio & dispositione pendeat. Vt si

voceat quis resignare beneficium suum in uorem Monasterij: si Episcopus voceat longam peregrinationem, aut ingredi Religionem, aut non egredi suam diocesim.

DUBITATIO XIV.

Vtrum vota impuberum possint irritari, & à quibus.

Respondeo & Dico Primò; Vota omnia impuberum, (id est marium vsq; ad annum 14. expletum, feminarum vsque ad 12. expletum) in irritum reuocari possunt à patre. Colligunt id DD. ex c. 14. *Mulier*. 32. q. 2. & ex c. 1. de Regularibus in 6. & cap. Ad nostram. 8. extra. eodem. est communis sententia. Idem dicendum de tutore, qui pupillo est loco patris. Mater tamen non potest, nisi mortuo patre sit loco tutoris; quia non ipsa, sed tutor habet patriam potestatem. Quidam putant idem posse magistrum vel herum, si pupillus parvulus & tutoribus careat; quia est loco patris: quod videtur rationi consonum. Ratio cur Iura sic statuerunt est, quia ante illud tempus non præsumuntur passim habere satis iudicij vt mature de huiusmodi rebus statueri possint. itaque ne imprudenter se votis inuoluant, voluit Ius omnia illorum vota esse subiecta potestati eorum, quibus subiunt; per tacitam conditionem, quæ votis inest.

Petes Primò, An hæc vota post illud tempus irritari ab iisdem possint: Sotus lib. 7. q. 3. ar. 2. putat non posse; quia iam non amplius illis ita subiunt, sicut dominus votum serui emissum in seruitute, non potest irritum reddere post seruitutem; cò quòd iam sit extra ipsius potestatem.

Sed contrarium est verius. Ita tenet Caietanus q. 189. ar. 5. & Nauar. cap. 12. num. 71. Lopez p. 1. c. 48. & alij. Ratio est, Quia illud votum ex interpretatione Iuris erat conditionarum; nempe si pater vel tutor non contradixerit. quam conditionem per tractum temporis non amittit. supponimus enim, nullam circa ipsum votum mutationem esse factam, neque illud in ætate pubere fuisse ratificatum. Itaque cum conditio adhuc maneat, & firmitatem voti quasi suspensam teneat; si pater nolit esse firmam, desinet obligatio.

Nec obstat quòd filius habuerit intentionem seruandi, aut postea fortè illud renouauerit; quia hæc omnia ex errore prouenerunt, quo putauit votum suum ab initio firmum absolute fuisse; vnde non sufficiunt ad ratificandum. Vt enim quis censetur aliquid ratificare, necesse est vt sciens esse inualidum, velit esse validum; vel si nihil de ea re sciat, vt saltem intendat illud confirmare etiam eo euentu quo inualidum fuisset; vt rectè docet Nauarrus ex Caietano supra.

Ad rationem Soti Respondeo, Esse disparem rationem: nam dominus solum potest irritare votum serui, quatenus officit illius obsequijs; non quia iudicium illi non satis maturum, vnde quando non amplius potest officere, non potest irritare. vota autem impuberum possunt irritari, quia ea ætate emissæ, quæ sæpè iudicij maturitate caret; quæ qualitas temper manet in illis votis, nisi de nouo confirmentur.

Petes Secundò, Quid dicendum de votis impuberum, quæ conferuntur in tempus pubertatis; vt si voceant aliquid exequendum cum adoleuerint.

Respon-

81
Vota laicorum.

82
Vota impuberum.
Pater & tutor.

83
An post tempus pubertatis.

Verius est posse irritari.

Ratificatio.

Ad rationem Soti.

84
Vota conferuntur in tempus pubertatis; vt si voceant aliquid exequendum cum adoleuerint.